

skal ordnes ved Lov; den giver altsaa et Løfte om, at Retten til selvstændigt at styre deres Anliggender skal blive Communerne indrømmet, men fastsætter, at Ordningen deraf skal stee ved Lov, og den knytter den Betingelse dertil, at Styrelsen skal stee under Statens Tilshyn. Det vil altsaa først være at bestemme, hvorledes dette Tilshyn bør være bestaffent, naar Borgmesteren skal vælges af Communen, og jeg troer, at der er mange Forhold, som maa tages i Betragtning, førend en saadan ny Ordning kan fastslaaes. Jeg troer nu, at det er rigtigst at opstætte Overveielser af Ordningen af Borgmesterens Valg og af Statstilshynet, indtil dette Spørgsmaal nødvendigt og naturligt kommer frem ved Overveielser af, hvorledes Retspleien skal adskilles fra Forvaltningen, ved hvilken Foranstaltning der nødvendigvis maa foregaae en væsentlig Forandring i den største Deel af de nuværende Borgmestres og Byfogders Stilling. Men det synes dernæst meget bekynderligt, som Mindretallet gjør, at ville begynde denne Ordning med de smaa Byer, altsaa netop med dem, i hvilke det maa antages, at der er de færreste Kræfter tilstede til at overtage den Styrelse, som hidtil har været overdraget den af Kongen udnævnte Borgmester. — Netop deri, at Mindretallet har villet begynde Ordningen med disse smaa Byer, synes næsten at ligge et Vidnesbyrd om, at det just er der, at Kræfterne ville mangle. Det er jo vittterligt, at, naar der er en dygtig Borgerrepræsentation i en By, vil under den nuværende Ordning Borgmesterens Virksomhed ikke i nogen Henseende kunne virke hemmende eller forstyrrende paa de communale Anliggendes Styrelse. Jeg skal i saa Henseende henvisse til, hvad det ærede Mindretal selv har udtalt ved denne Sags første Behandling i forrige Session; det ærede Medlem hittede dengang: „Efterat Loven af 23de Januar 1862 er udkommen, kan en kraftig Borgerrepræsentation i Grunden bestyre Byens Anliggender, jeg vil sige temmelig uindskrænket og endog temmelig uanfægtet af Borgmesterens Mening.“ Naar det nu er det ærede Mindretals Mening at begynde med de smaa Byer, og naar det troer, at Trangen til en ny Ordning har ubvilket sig stærkest i

disse, da maa Grunden dertil vel altsaa være den, at det netop er i disse, at Trykket af Borgmesteren føles haardest. Men dette kan atter kun hidrøre deraf, at Kræfterne til at modstaae dette Tryk kun ere ringe i disse Byer. Naar det nu saaledes endogsaa af Forslagsstilleren selv erkjendes, at det er i de smaa Byer, hvor Trykket af Borgmesteren føles haardest, at man ønsker at komme af med Borgmesteren, fordi man der ikke har Kraft nok til at modstaae dette Tryk, da forekommer det mig, at dette netop taler mod at begynde Ordningen med de smaa Kjøbstæder. Det bliver jo i Grunden da kun en Leilighedslov, som her foreslaaes; den kommer ganske vist til særligt at sigte til det Uheldige i, at enkelte Smaabyer for Tiden ere forsynede med Borgmestre, som ikke ere, som de kunde ønskes at være. Men at almindeliggjøre en saadan paa et enkelt Sted indsamlet Erfaring ved en almindelig Lovbestemmelse, forekommer mig ikke at være hensigtsmæssigt, naar det dog er vittterligt, at der er en stor Mængde andre Byer, der sætte Pris paa at beholde den kongevalgte Borgmester i Spidsen for deres Forvaltning. I det ifjor af Delegerede fra firdsde Kjøbstæder afholdte Møde kom denne Sag til Forhandling, og der var ganske vist i det nærtte Møde et ikke ubetydeligt Mindretal for, at Borgmesteren skulde vælges af Indbyggerne, men der var dog et Fleertal, og det et Fleertal, som bestod af Repræsentanter saavel fra store som fra smaa Byer, der ønskede at beholde den kongevalgte Borgmester i Spidsen for Byernes Forvaltning. Det er vistnok altsaa en vis særlig Følelse, der paa det enkelte Sted ved Erfaringen har ubvilket sig ligeoverfor den Person, som man der har haft med at bestille, der gjør sig gjældende, naar man der ønsker Borgmesteren valgt af Indbyggerne, medens Afstemningen paa Mødet i Aalborg just viser, at det ikke er i selve Forfatningsbestemmelserne, men kun i Personerne, at Uanskeligheden ligger, naar der er Misforhold med den nuværende Tilstand, at den kongevalgte Borgmester staaer i Spidsen for Byernes Forvaltning. Jeg troer vissest ikke, at det kan siges, at Borgmesteren, saaledes som han nu er stillet, kan træde hemmende veien for Forvaltningen, eller at han, naar der er